

## Visita de l'Edifici Històric de la Universitat de Barcelona

### Ressenya històrica



L'any 1401 el rei Martí l'Humà va fundar a la ciutat de Barcelona un Estudi General de Medicina, i no va ser fins a l'any 1450 que el rei Alfons V el Magnànim establí l'Estudi General de Barcelona, que unificava tots els centres d'ensenyament superior que havien existit anteriorment.

El primer edifici que va tenir l'Estudi General a Barcelona es va començar a construir l'any 1536, durant el regnat de Carles I, a la part alta de la Rambla en el tram que es coneix avui com a Rambla dels Estudis. Aquí va continuar funcionant fins 1714, en què Felip V, a través del Decret de Nova Planta, ordenava el trasllat a Cervera de les facultats de Filosofia, Cànon i Lleis. La Universitat de Cervera va estar en actiu com a centre universitari des de 1717 fins 1837, en què s'establí el retorn de la Universitat a la ciutat de Barcelona.

El convent del Carme i la Reial Acadèmia de Medicina van acollir les diferents facultats de la Universitat en aquests primers moments fins que el 22 d'octubre de 1863 es col·locava la primera pedra de l'edifici de nova planta que l'arquitecte Elies Rogent va projectar per a la Universitat de Barcelona. La construcció d'aquest edifici fou de gran importància per al desenvolupament urbanístic de la ciutat, ja que va ser un dels primers edificis que es construïren fora de les antigues muralles. Tot i que les obres van durar més de vint anys, les primeres classes es van poder impartir l'any 1871.

### Espais emblemàtics de la visita a l'Edifici Històric de la UB:

Vestíbul principal | Escala d'Honor i Replà superior | galeria de retrats dels rectors | patis i claustres | galeria del Paranimf | Paranimf | Biblioteca

#### Vestíbul principal



Aquest espai, de gran monumentalitat, és on conflueixen les principals vies de comunicació interior de l'edifici. S'organitza en tres naus de vuit trams amb uns pilars neoromànics que sostenen voltes d'aresta que es recolzen en uns capitells decorats amb els escuts de les províncies espanyoles.

Decoren les seves parets cinc estàtues de dimensions més grans que el natural, obra dels germans Vallmitjana (1875-1876), representant Sant Isidor de Sevilla, Averrois, Alfons X el Savi, Ramon Llull i Joan Lluís Vives.

#### Escala d'Honor i replà superior del rectorat



La majestuosa Escala d'Honor ens du des del vestíbul fins al primer pis a través d'un tram d'esglaons que es bifurca en dos més, els quals condueixen al replà superior del rectorat. Aquest dona accés als espais nobles de l'Edifici Històric: sales del rectorat, d'un costat, i Galeria del Paranimf amb l'Aula Magna i el Paranimf, d'un altre.

És un espai d'interès artístic, ja que tots els quadres que pengen de les seves parets són obres del Museu del Prado, que les va deixar en dipòsit a la UB en el segle XIX. Igualment interessants són els tapissos amb els diferents escuts que ha tingut la Universitat de Barcelona en diferents moments de la seva història, així com l'escut amb el Toisó d'Or, que presideix l'Escala Noble.

#### Galeria de retrats de rectors



Aquesta sala actua com a pròleg a la sala de juntes del govern de la Universitat. Els quadres representen tots els rectors de la Universitat de Barcelona des del moment en què la Universitat es traslladà de nou des de Cervera a Barcelona. La iniciativa va partir de Julián Casaña, rector de la Universitat de Barcelona entre 1876 i 1896.

Els rectors porten el vestit acadèmic, que comprèn la toga, la musseta i la birreta.

### Claustres



Els dos patis bessons al voltant dels quals s'articulen els dos cossos laterals de l'edifici actuen com a epicentre de les dues facultats que albergava l'Edifici Històric: la de Lletres (actualment reduïda a Filologia) i la de Ciències (actualment Matemàtiques).

Estan formats per dos pisos d'11 x 7 arcades, amb un tercer nivell de terrassa sense cobrir. Tots els capitells són diferents, i estan inequívocament inspirats en l'arquitectura catalana medieval, com per exemple, el monestir de Ripoll o el de Sant Pere de les Puel·les, amb estilitzacions vegetals.

### Galeria del Paranimf



Aquest passadís configura l'eix transversal de l'edifici i, per tant, el pas entre l'ala de Ciències, a una banda de l'edifici, i la de Lletres, a l'altra. Acull tres dels espais més emblemàtics de la Universitat, com són el Paranimf, situat exactament en el centre del passadís, així com l'Aula Magna, a un extrem, i la Biblioteca, a l'altre.

Al costat de la porta d'entrada al Paranimf, es pot veure l'escut de pedra de Carles I, que havia estat situat a la porta principal dels Estudis Generals, a la Rambla.

### Paranimf



El Paranimf és l'espai més emblemàtic de l'Edifici Històric. Concebut com el cor de la vida universitària, està situat precisament en el cos central de l'estructura arquitectònica i exactament sobre el vestíbul. De fet, és la sala on tenen lloc els actes més solemnes, com ara les inauguracions de curs o les investidures de doctors honoris causa.

Cal destacar l'exuberància decorativa d'aquest espai, que contrasta fortament amb l'austeritat neomedievalista de la pròpia construcció arquitectònica, especialment de la façana i els claustres. Les superfícies estan totalment recobertes amb elements decoratius de llenguatge neomudèjar.

Al marge del programa ornamental, és de gran importància el programa pictòric, destacant el de temàtica històrica, que reforça el contingut ideològic del conjunt. Es completa el conjunt amb representacions al·legòriques, així com dels monarques que van tenir un paper destacat en la història de la institució.

### Biblioteca



Elies Rogent va dedicar una gran atenció a la biblioteca. Li va destinar un espai important i en va projectar els mobles-llibreria, en fusta de cedre, i la decoració. En destaca el Saló de Lectures, cobert per una gran claraboia construïda el 1868.

La biblioteca va constituir el seu primer nucli amb els fons de les biblioteques dels convents desamortitzats el 1838 i amb una part dels fons de l'antiga Universitat de Cervera, i actualment és la segona de l'Estat espanyol pels seus fons.

### Torres



L'edifici està format per un cos central i dos cossos laterals rematats amb torre. De les dues torres, la de l'esquerra de la façana té un rellotge i unes campanes muntades en una estructura de ferro, que es van instal·lar el 1877 en substitució de la torre campanar central, que finalment no es va construir.